

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

دستورالعمل اجرایی آموزش مهارتی کارکنان و طیفه نیروهای مسلح در حوزه کشاورزی سال ۱۴۰۴

دفتر آموزش بهره‌برداران و مشاغل کشاورزی

فروردین ۱۴۰۴

مقدمه:

در اجرای توافقتنامه شماره ۳۸/۱/۱۰۲/۰۴۲۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۰ بین فرماندهی محترم قرارگاه مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه به نمایندگی از ستاد کل نیروهای مسلح و رئیس موسسه آموزش و ترویج کشاورزی سازمان تات به نمایندگی از وزارت جهاد کشاورزی و تایید طرح مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح از سوی فرماندهی معظم کل قوا، با بهره‌گیری از فرصت وظیفه عمومی برای مهارت‌آموزی و توانمندسازی جوانان برای ورود به بازارکار، همچنین تجربه اجرای دوره‌های آموزشی مذکور از نیمه دوم سال ۱۳۹۷ تاکنون، دفتر آموزش بهره‌برداران و مشاغل کشاورزی، دستورالعمل اجرایی آموزش‌های مهارتی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح در سال ۱۴۰۴ را برای دستیابی به اهداف و استفاده از ظرفیت‌های موجود طرفین تفاهم‌نامه و ایجاد ظرفیت‌های جدید، پشتیبانی، حمایت، تسهیل و سرعت بخشی به اجرای موثر طرح مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه، به شرح زیر ابلاغ می‌نماید:

ماده (۱) اختصارات و تعاریف:

به منظور رعایت اختصار، از واژه‌های زیر در این دستورالعمل استفاده می‌شود:

- ستاد کل: ستاد کل نیروهای مسلح
- وزارت: وزارت جهاد کشاورزی
- قرارگاه: قرارگاه مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح
- سازمان: سازمان تحقیقات و آموزش و ترویج کشاورزی
- مؤسسه: مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی
- دفتر: دفتر آموزش بهره‌برداران و مشاغل کشاورزی مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی
- کمیته مشترک: کمیته مشترک متشکل از نمایندگان قرارگاه و مؤسسه و به عنوان عالی‌ترین مرجع مدیریت و کارشناسی، عهده‌دار مسئولیت پیاده‌سازی و نظارت بر اجرای توافقتنامه حاضر است.
- سازمان استان: سازمان جهاد کشاورزی استان
- مرکز: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان
- طرح مهارت‌آموزی: طرح جامع مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح
- کارگروه استانی: کارگروه مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح استان
- کارکنان وظیفه: کسانی که مطابق قانون وظیفه عمومی در یکی از دوره‌های ضرورت، احتیاط یا ذخیره، مشغول خدمت می‌باشند.
- مخاطبین دوره‌های آموزشی: کارکنان وظیفه‌ای هستند که بر اساس فرم نیازسنجی و از طرف نیروهای مسلح استانی، به مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی جهت طی دوره مهارت‌آموزی معرفی می‌شوند.
- تبصره (۱): برنامه‌ریزی برای حضور مخاطبین در دوره‌های آموزشی باید به گونه‌ای باشد که خللی در طی اجرای استاندارد آموزشی ابلاغی مورد اجرا، ایجاد نکند.

محیط واقعی کار: محیطی است که سربازان در آن آموزش‌های عملی را به صورت استاندارد و اجرای مستقل با نظارت مربی و استاد ناظر به صورت مستمر / غیرمستمر انجام می‌دهند.

مربی: فردی شاغل در محیط پادگان که تجربه و مهارت مناسب برای همکاری در اجرای بخش عملی دوره‌هایی که در پادگان اجرا می‌شود را داشته و تحت نظر استاد ناظر در اجرای بخش عملی دوره همکاری می‌نماید.

استاد ناظر: مدرس دوره آموزشی است که وظیفه تدریس بخش نظری و عملی دوره را بر عهده دارد و به فعالیت یادگیری فراگیران و مربی نظارت می‌نماید.

تبصره (۲): در صورتیکه مربی واجد شرایط برای انجام فعالیت در محیط واقعی کار نباشد استاد ناظر وظیفه مربی را نیز برعهده خواهد داشت.

استانداردهای آموزش مهارتی: استانداردهای آموزشی که مبتنی بر استانداردهای شایستگی حرف و مشاغل کشاورزی مصوب موسسه می‌باشد

سامانه سابق: سامانه آموزش مهارتی بهره‌برداران کشاورزی

پروژه محور: آموزش مهارتی است که بر پایه امکان‌سنجی پادگان‌ها در راستای آموزش مهارت شغلی حوزه‌های مختلف کشاورزی (زراعی، باغی، دامداری و دامپروری، ماشین‌آلات کشاورزی، شیلات و آبزیان، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، گلخانه و ...) صورت گرفته و سرباز تمام تکالیف کاری مربوط به شغل را به طور مستقل در محیط واقعی کار تجربه می‌کند.

ماده (۲) ارکان

به منظور ساماندهی، هدایت و پشتیبانی فنی و آموزشی کارکنان وظیفه، ارکان زیر برای این دستورالعمل پیش‌بینی شده است:

۱-۲- کمیته مشترک

اعضای کمیته مشترک:

۱. معاون آموزش قرارگاه مرکزی به عنوان رئیس کمیته مشترک
  ۲. یک نفر نماینده قرارگاه به عنوان دبیر اجرایی کمیته مشترک و مدیر توافقی نامه
  ۳. سه نفر نماینده تام‌الاختیار از موسسه به عنوان اعضاء ثابت کمیته مشترک
  ۴. یک نفر نماینده تام‌الاختیار از سازمان‌های نیروهای مسلح به عنوان اعضاء ثابت کمیته مشترک
- تبصره (۳):** بر حسب نیاز و موضوع، رئیس کمیته مشترک می‌تواند از صاحب نظران موضوعی قرارگاه یا موسسه دعوت به عمل آورد.

۲-۲- دبیرخانه کمیته مشترک

دبیرخانه کمیته مشترک در قرارگاه مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه مستقر می‌باشد.

۲-۴ کارگروه استانی

کارگروه استانی با ترکیب اعضای زیر، وظیفه انجام برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت بر اجرای دوره‌های آموزش مهارتی را دارد:

- رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی (رئیس کارگروه)
- نماینده تام‌الاختیار رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان؛ ترجیحاً از معاونت برنامه‌ریزی و امور اقتصادی جهاد کشاورزی (عضو)
- معاون آموزشی مرکز تحقیقات و آموزش (عضو و دبیر کارگروه)
- مدیر هماهنگی ترویج کشاورزی سازمان استان (عضو)
- رئیس اداره آموزش بهره‌برداران مرکز تحقیقات و آموزش (عضو)
- چهار نماینده تام‌الاختیار از نیروهای مسلح استان در حوزه مهارت‌آموزی بخش کشاورزی شامل نمایندگان: ارتش، سپاه پاسداران، نیروی انتظامی و وزارت دفاع (عضو)

۲-۵- وظایف کارگروه استانی

۱. برنامه‌ریزی و هماهنگی در خصوص نیازسنجی، شناسایی گروه‌های هدف کارکنان وظیفه نیروهای مسلح، مکان و زمان برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی
  ۲. امکان‌سنجی برگزاری دوره‌های آموزش مهارتی کارکنان وظیفه اعم از بررسی فضاها، امکانات، تجهیزات، مواد و نهاده‌های لازم برای اجرای بخش نظری و عملی دوره‌های آموزش مهارتی
  ۳. تکمیل و تأیید فرم دوره‌های آموزش مهارتی پروژه‌محور و ارسال آن به کمیته مشترک برای تأیید نهایی
  ۴. همکاری در تهیه پیش‌نویس آئین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی طرح آموزش مهارتی کارکنان وظیفه و انعکاس آن به موسسه
  ۵. برگزاری جلسه بررسی و تصویب دوره‌های آموزش مهارتی جدید درخواستی از سوی پادگان‌ها
  ۶. نظارت مستمر بر حسن انجام برگزاری دوره‌های آموزش مهارتی کارکنان وظیفه در چارچوب تفاهم‌نامه و دستورالعمل‌های ارسال شده
  ۷. ارسال مشخصات اعضاء کارگروه استانی به موسسه
  ۸. تحلیل و جمع‌بندی گزارش‌های ادواری و ارائه گزارش عملکرد از فرآیند اجرای مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه بر اساس فرم‌های مربوطه به موسسه به صورت ادواری
  ۹. ارائه گزارش مسائل و مشکلات و پیشنهادات به موسسه به منظور طرح در کمیته مشترک
- تبصره (۴):** بر حسب نیاز و موضوع، رئیس کارگروه می‌تواند از صاحب‌نظران موضوعی دعوت به عمل آورد.
- تبصره (۵):** صدور ابلاغ اعضای کارگروه، توسط رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان صورت می‌پذیرد.
- تبصره (۶):** دبیرخانه کارگروه استانی، در مرکز مستقر می‌باشد و مسئولیت هماهنگی، جمع‌بندی و ارائه گزارش‌های ادواری به دفتر را عهده‌دار خواهد بود.
- تبصره (۷):** جلسات کارگروه استانی، حداقل یک بار در ماه تشکیل و صورتجلسه آن به دفتر برای ارائه به دبیرخانه کمیته مشترک ارسال گردد. بدیهی است مفاد مصوبات این جلسات، مبنای ارزیابی عملکرد استان خواهد بود.
- تبصره (۸):** دبیرکارگروه استانی، آمار مربوط به اجرای دوره‌های آموزشی را ابتدا از سامانه سابق استخراج و در قالب فرم‌های گزارش‌گیری ادواری، فرم ۱۰۱ و فرم گزارش‌گیری قرارگاه، به موسسه آموزش و ترویج کشاورزی برای جمع‌بندی و ارائه به دبیرخانه کمیته مشترک ارسال نماید.
- تبصره (۹):** کارگروه استانی موظف به بررسی و تصویب دوره‌های آموزش پروژه‌محور می‌باشد.

ماده (۳) فرآیند اجرا

۱-۳ نیازسنجی:

- نیازسنجی آموزشی توسط نمایندگان نیروهای مسلح و با همکاری و هماهنگی مرکز در استان انجام می‌گیرد.
- ارائه آموزش‌های مهارتی در هر استان بر اساس ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های اولویت‌دار بخش کشاورزی و رشته‌های اولویت‌دار تسهیلات توسعه اشتغال روستایی و عشایری آن استان از عناوین دوره‌های آموزش مهارتی کارکنان وظیفه ثبت شده در سامانه سابق انتخاب می‌شود.
- فهرست مخاطبین نهایی برای شرکت در دوره‌های آموزش مهارتی، بر اساس نیازسنجی انجام شده توسط نمایندگان نیروهای مسلح استان، در قالب فرم ۱۰۱ به مرکز تحقیقات و آموزش اعلام می‌گردد.
- تبصره (۱۰):** کارکنان وظیفه روستازاده، کشاورز زاده و فارغ التحصیلان رشته‌های کشاورزی در اولویت آموزش‌های مهارتی کشاورزی خواهند بود.
- تبصره (۱۱):** کارکنان وظیفه‌ای که شش ماه از زمان خدمت سربازی آنها باقی مانده است و علاقه‌مند به موضوع آموزش‌های بخش کشاورزی می‌باشند و یا دارای تجربه در زمینه‌های شغلی کشاورزی هستند، در اولویت آموزش‌های مهارتی قرار دارند.

۲-۳ امکان سنجی:

بررسی حداقل فضاها، امکانات، تجهیزات، مواد و نهادهای لازم برای اجرای بخش عملی دوره آموزش مهارتی مطابق با استاندارد شایستگی‌های شغلی برای آموزش سربازان در پادگان‌ها می‌باشد.

۳-۳ برنامه‌ریزی آموزشی:

- برنامه‌ریزی با اولویت آموزش کارکنان وظیفه روستازاده، کشاورز زاده، فارغ‌التحصیلان رشته‌های کشاورزی و علاقه‌مندان ورود به بخش کشاورزی صورت می‌گیرد.

- برنامه‌ریزی و اجرای دوره‌های آموزش مهارتی کشاورزی با تاکید بر استفاده از امکانات و ظرفیت پادگان‌های محل خدمت کارکنان وظیفه نظیر عرصه، آب، امکانات زیربنایی و .... (آموزش در محیط واقعی) و نیز توانمندی‌های مرکز، نظیر مدرسین با تجربه در حوزه‌های تخصصی، امکانات علمی و آزمایشگاهی و .... انجام می‌پذیرد.

- آموزش‌های مهارتی بر اساس مجموعه کتابچه‌های استانداردهای مهارت آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح در حوزه‌های؛ باغبانی، دامپروری، مکانیزاسیون و ماشین‌های کشاورزی، تولید برنج، شیلات و آبی‌پروری، صنایع تبدیلی غذایی، زراعت و منابع طبیعی که توسط موسسه آموزش و ترویج کشاورزی در سال ۱۴۰۴ تدوین گردیده و در سامانه سابق بارگذاری شده است، قابل اجرا می‌باشد. لازم به ذکر است که مجموعه استانداردهای مهارت آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح در تالار ترویج موسسه قابل دسترسی می‌باشد.

- در صورت درخواست یک دوره مهارتی خاص از سوی پادگان که در لیست دوره‌های مصوب کارکنان وظیفه در سامانه نمی‌باشد ضروری است تا کارگروه استانی نسبت به تهیه و تدوین سرفصل آموزشی بر اساس فرم دوره‌های پیشنهادی (فرم پیوست نامه ابلاغ دستورالعمل) اقدام و جهت تصویب و تأیید نهایی به دفتر ارسال نمایند.

تبصره (۱۲): مجریان دوره‌های آموزش، مجاز به استفاده از استانداردهای آموزش مهارتی بهره‌برداران برای آموزش کارکنان وظیفه نیروهای مسلح نمی‌باشند.

۳-۳ اجرا:

- آموزش‌های مهارتی بر اساس شیوه‌نامه آموزش مهارتی بهره‌برداران مصوب دفتر و این دستورالعمل به دو صورت، آموزش مهارتی (تئوری- عملی) یا پروژه محور قابلیت اجرا دارد.

- توزیع اهداف کمی بین نیروها، بر اساس سهمیه‌بندی سازمان نیروهای مسلح، به مراکز تحقیقات و آموزش و زیربخش‌های نیروهای مسلح ابلاغ خواهد شد.

- رعایت سهمیه هریک از زیربخش‌های نیروهای مسلح (ارتش، سپاه، نیروی انتظامی و صنایع دفاع) مطابق با برش استانی سال ۱۴۰۴ توسط مراکز آموزشی الزامی می‌باشد.

تبصره (۱۳): استان‌های خوزستان (مراکز آموزشی اهواز و دزفول)، سمنان (مراکز آموزشی سمنان، شاهرود و دامغان)، سیستان و بلوچستان (مراکز آموزشی زاهدان، ایرانشهر و زابل) و کرمان (مراکز آموزشی شمال کرمان و جنوب کرمان) که دارای بیش از یک مرکز آموزش می‌باشند، در جلسات کارگروه استانی با حضور نمایندگان مراکز آموزشی تابعه و نمایندگان نیروهای مسلح نسبت به سهمیه بندی آموزش کارکنان وظیفه برای هر یک از مراکز آموزش اقدام نموده و صورتجلسه آن را به منظور ارزیابی تحقق اهداف آموزشی در سال جاری به این دفتر ارسال نمایند.

- اجرای کامل ساعات عملی و نظری آموزش مهارتی مطابق با استانداردهای مخصوص آموزش کارکنان وظیفه در سال ۱۴۰۴ که در سامانه سابق در زیر بخش نیروهای مسلح بارگذاری شده است توسط مراکز آموزشی الزامی است. همچنین در صورت عدم همکاری نیروهای مسلح برای اجرای کامل ساعات استاندارد آموزشی مذکور، مراتب به دفتر منعکس گردد.

- محل اجرای دوره‌های آموزشی به تشخیص کارگروه استانی در پادگان‌ها / مرکز با استفاده از امکانات در اختیار می‌باشد.

- به منظور رعایت مقررات ستاد کل و تسهیل در امر ایاب و ذهاب مدرسین به محل برگزاری کلاس‌ها و یا انتقال فراگیران (کارکنان وظیفه)، نمایندگان استانی نیروهای مسلح، عهده‌دار تامین وسایل ایاب و ذهاب در این خصوص خواهند بود.

- دوره‌های آموزش مهارتی که در مرکز برگزار می‌گردد بصورت روزانه و بدون خدمات (اسکان، صبحانه، ناهار و ...) می‌باشد.
- در اجرای دوره‌های آموزشی مهارتی، پیشنهاد می‌گردد از تجارب فارغ التحصیلان توانمند رشته‌های کشاورزی که دوران خدمت وظیفه خود را در پادگان‌ها می‌گذرانند، به عنوان دستیار مدرس دوره‌ها بهره‌گیری شود.
- مرکز نسبت به کنترل و ثبت اطلاعات دقیق؛ مشخصات مهارت‌آموز (کارکنان وظیفه)، مشخصات مهارت، مشخصات مربی، تطابق ساعت آموزشی دوره با تاریخ شروع و پایان دوره در گواهینامه، انتخاب نوع مخاطب (کارکنان وظیفه) و درج "کد ۲۱" برای زیربخش نیروهای مسلح در فایل اکسل ثبت نام خودکار فراگیران در سامانه سابق، اقدام لازم را بعمل آورند.
- برای اینکه مشخص شود که دوره آموزشی برای کدامیک از زیربخش‌های نیروهای مسلح (آجا، سپاه، فراجا و ودجا) اجرا شده است، در سامانه قسمت اطلاعات کلاس‌ها، "محل برگزاری کلاس" بعد از ذکر محل برگزاری کلاس با خط تیره، زیربخش مرتبط نیروهای مسلح هم درج گردد.
- مرکز نسبت به تفکیک؛ آمار تعداد شرکت کننده، تعداد شرکت کننده در آزمون، تعداد قبول شدگان نهایی و تعداد صدور گواهی نامه مطابق فرم درخواستی گزارش عملکرد قرارگاه مرکزی مهارت آموزی (فرم پیوست) پیش بینی های لازم را بعمل آورند.
- از منابع آموزشی موجود در تارنمای مؤسسه (www.iate.ac.ir) و ظرفیت‌های تالار ترویج دانش و فنون کشاورزی (<http://agrilib.areo.ir>) برای ارتقای سطح دانش و بینش فراگیران، بهره‌گیری شود.
- بخشی از دوره‌های آموزش مهارتی بر اساس امکانات، ظرفیت‌ها و پتانسیل پادگان‌ها به صورت پروژه‌محور تعریف و انجام گیرد.

۴-۳ ارزشیابی آموزشی:

- کارگروه استانی به لحاظ کمی، بر اساس سهمیه ابلاغ شده ارزشیابی می‌شود.
- ارزشیابی از فراگیران بر اساس دستورالعمل‌های مصوب آموزش بهره‌براران، توسط مرکز انجام می‌گیرد.
- برگزاری آزمون پایان دوره و سنجش مهارت فراگیران برای صدور گواهینامه آموزش مهارتی کارکنان وظیفه توسط مرکز الزامی است.
- درج نمره در گواهینامه مهارتی آموزش کارکنان وظیفه الزامی است.
- مرکز برای فراگیرانی که بیش از ۳/۱۶ ساعت آموزشی (مطابق با برنامه آموزشی) در دوره غیبت داشته باشند و یا حد نصاب نمره لازم را کسب ننموده‌اند گواهینامه پایان دوره آموزشی صادر نخواهد کرد.
- ملاک صدور گواهینامه، کسب حداقل میانگین نمره ۱۴ از آزمون تئوری و عملی می‌باشد.
- مرکز، فقط برای فراگیرانی که در آزمون‌های تئوری و عملی دوره‌های مهارت آموزی شرکت نموده و حد نصاب لازم را کسب نمایند، گواهینامه آموزش مهارتی بهره‌برداران صادر می‌نماید.
- با توجه به ضرورت ثبت و ضبط اطلاعات فراگیران و امکان رصد اشتغال سربازان ضرورت دارد تا مرکز نسبت به ثبت اطلاعات کارکنان وظیفه مهارت آموخته در قالب فرم های ۱۰۱، گزارش‌گیری ادواری و گزارش‌گیری قرارگاه (فرم های پیوست) به طور مستمر اقدام و به صورت سه ماهه به دفتر ارسال نمایند.

۳-۵ مستند سازی:

- به منظور ارائه گزارش به مبادی ذیربط، تهیه و ارسال گزارش عملکرد ادواری کلیه مراحل اجرای برنامه‌های آموزشی توسط دبیرخانه استانی، مورد تاکید می‌باشد.
- تهیه و تدوین کلیپ های چند دقیقه ای در خصوص آموزش مهارتی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح